

Svoboda
je kot ptičica,
ki večno leta,
svoboda je vse,
kar more biti
lepega
na
svetu!

Prisca
Starič

30
let
v
svobodi

1974/75

4

Preproste besede

D R A G I N A Š M A R Š A L ,

prišla je pomlad in z njo najlepši mesec - maj. lep, pomladni mesec...

Še posebno lep in privlačen pa je zato, ker je takrat tvoj rojstni dan.

Rada bi izrazila svojo željo, željo slovenskega pionirja, željo, ki jo govori in ti jo iskreno želi vsak Jugoslovani: da bi vsaka solza, ki jo od srca potочи mali človek ob srečanju s teboj, za eno leto podaljšala tvoje življenje!

Zdenka Jurglič, 8. razred

Leni pomeni svoboda to, da hodim v šolo, da živim pri mami in očku. Če kdo ujame ptico in jo zapre, se zaletava v mrežo. Zeli si svobode. Jaz sem srečna, ker sem svobodna. Slavka Kovač

Svoboda je mir, svoboda je sreča. Naši sovražniki so nam hoteli vzeti vse to. Partizani so se borili za svobodo. Srečna sem, ker živim v svobodi. Mari Krnc

Svobodo so nam priborili partizani. Če ne bi bila svobodna, bi bila žalostna. Marjanca Kejc

Leni pomeni svoboda vse na svetu. Vesela sem, da živim v svobodni domovini. Anica Krnc

Zame pomeni svoboda to, da grem lahko v miru spat, da lahko grem, kamor hočem. Zoran Kalovš

Če bi vdrti sovražniki v našo domovino, se bomo za svobodo spet borili. Franci Starič

Svoboda je sreča. V svobodi živijo svobodni ljudje. Svobodni ljudje imajo dovolj hrane. V vojni ni bilo dovolj hrane. Partizanom se moramo zahvaliti, da smo svobodni. Stane Banič

Svoboda je najlepše, kar imamo. Leni pomeni svoboda, da lahko potuješ z ladjo, z letalom, z vlakom in avtobusom, kamor hočeš. Zmeraj ni bilo tako. Anja Zupan

Zmeraj bi rad živel v svobodi. Primož Peterlin

Zame je svoboda, da lahko nabiram rožice, skačem po travi, lahko mirno hodim po cesti in v šolo. Damjana Zupan

Tridesetletnici osvoboditve
in krajnem prazniku smo v
gradu na Veseli gori odprli mu-
zej kmečkega stroja.

Srednja slovesnost pa je bila
otvoritev razstave slikarja Bo-
risa Koblca Jentrupert v vseh
dneh tistih. Stevilne poslušalce
je mandusil Slovenski oktet. I

umetniku pa je
spregovoril profesor
dr. Emilijan Levč,
ki je z ljubljano
takole govoril o
naši dolini.

OTVORITVI RAZSTAVE

PROF. BORISA KOBETA

POČASTITELJ KRAJEVNEGA PRAZNIKA

TRIDESETLETNICE OSVOBODITVE

Pregovoril naj bi ob slikarski razstavi prof. Borisa Kobeta. Mislim pa, da njegove slike s pokrajinskimi motivi Šentrupert in njegove okolice bolj govorne kakor vsaka beseda. Sami jim boste našli najboljšo razlago in vsebinsko dopolnilo in marsikateremu bo priklicala v zavest lepoto domačega kraja. Prepričan sem, da bo razstava izpolnila svoje poslanstvo, da se vključila v kulturni utrip vaše doline in nekako dopolnila tisto kulturno vretje, ki se je v tej dolini skozi stoletja izredno močno oresničevalo. Razstava naj bo nova vzpodbuda, da doživite kulturno in pokrajinsko dobo svoje ožje domačije, da občutite povezavo med zemljo in njenim človekom ter se zaveste, da je to sožitje ena temeljnih sestavin vašega življenja in truda, da še pretaka nepritrjeno iz roča v roč kot dokaz genija našega človeka ter duha in kulturne zavesti naše zemlje.

Lepa je Mirenska dolina. Ko je Prežinov Voranc prvič zagledal te kraje in predeh je spoznal bridkosti tukajšnjih ljudi - je zapisal: "Tribovje, dolino obdaja, ina tako lepe, rahle linije, da tsko; zrased z njimi. Zidane posejane po daljnih gorican, ti s prešerno mirnostjo nežikajo nasprotno. Številni gradovi, mogočne cerkve, mimo katerih se voziš, ti poleg romanjske lepote dajejo tudi slutiti, da mora kraj to biti rodovit, kajti si bi se graditelji teh starin ne naseljevali v njem..."

Dolina, ki se jo imenovali kar "dolenjsko srce", skriva v sebi vse tisto, kar skriva srce: ljubezen in bolečino, žalost in veselje, vrisk in jok, upanje in tiho odpuščanje. Tu je bilo življenje oblit s trpno vdanostjo, ki je našla izhoda, dokler ga ni pokazal boj za narodno, človeško in socialno svobodo in pravičnost, katere slavnostno zmago te dni slavimo. S prebujeno zavestjo pa ste se prebudili tudi ponos nad pričami naše zgodovinske kulture in volja po novi ustvarjalnosti.

Mirenska dolina je namreč polna zgodovinskih in umetnostnih prič. Po imenovanju neznani srednjeveški arhitekti so poživili dolino in venec njenih hribov z gotskimi cerkvami, ki so jih nato okrasili še slikarji s freskami, kakor je to na Mirni ali na Vihru. V Šentrupertu je zrastle mogočna župna cerkev, ob kateri so najbrž res sodložali celjski grofje, umetniško pa

razkriva zveze s češko arhitekturo poznega 14. stoletja, njena dvoranska
adja pa kaže na povezavo z zelo napredno gorenjsko stavbno skupino druge
plovece 15. stoletja. V 17. stoletju srečamo tod slikarske dragotine ene-
naših najoriginalnejših umetnikov tega časa mojstra H.G.G. Dobrih sto
et pozneje so obogatile Veselo goro in Okrog slike našega največjega ba-
čnega umetnika Fortunata Berganta, na Veseli gorah pa so se jim pridruži-
še slike Valentina Metzingerja in freske škofjeloškega slikarja Antona
ška. Pa tudi Šentrupert je prispeval svojega umetnika Antona Postla, či-
ar slike nas pozdravijo na svetih stopnicah na Žalostni gori. V 19. sto-
tju naletimo v Šentrupertu na čela Janeza Wolfa in na Žalostni gori na
eske Janeza Šubica.

ena pokrajinska podoba pa je ostala kar malce pozabljena ob strani; le
edki umetniki so prisluhnili domačotni pesmi njene zemlje. Prisluhnimo
et, kako so njene barve spregovorile z besedo Prežihovega Voranca: "Jasno
gustovsko ozračje, prežeto s soparo, napolnjeno z vidnimi snopi sončnih
arkov, se je s težko negibnostjo sklanjalo nad dolino, po kateri so se pre-
vale barve zelenih in tu in tam že nekoliko rumenkastih gozdov, vinogra-
ov, travnikov in strnišč. Rjava, razpokana zemlja je puhtela od žeje in
očine, da je dišalo po njenem zaspanem, težkem vonju. Globok, truden čar
ležal nad dolino in njenimi prelepimi lokami..."

dej pa stojimo pred vrsto slik, ki bi rade spregovorile o lepotah te oko-
lice. Ustvaril jih je umetnik, v čigar žilah se pretaka dolenjska kri. Rod
orisa Kobjeta izvira namreč iz okolice Dolenjskih Toplic, dasi se je sam
odil - pred sedemdesetimi leti - v Ljubljani, kjer se je nato posvetil
tudiju arhitekture pri prof. Jožetu Plečniku. Vzporedno z arhitekturnim
elom pa ga je privabljal tudi slikarstvo, v katerem se je izpopolnjeval
ed študijskim bivanjem v Parizu. Po osvoboditvi je prevzel pouk risanja
na ljubljanski fakulteti za arhitekturo in nekaj časa je poučeval tudi na
akademiji za likovno umetnost. Tudi kot slikar se je pomembno uvrstil v
naše umetnostno življenje in iskal v njem novih poti, predvsem pa se je
veljavil kot odličen mojster barve.

rečen je bil namig, ki je umetnika napotil na šentruperska polja, da je z
jegovimi barvami zaživela pokrajina, pretkana z nevidnimi nitmi človeka,
jegovih izkušenj, trpkih spominov, umirajočih pripovedk, trudnega veselja
na zaznamovana z delom marljivih rok. Kobe je upodobil to pokrajino v ča-
ovnih menjavah, v neizčrpnih variantah zelenine travnikov, gozdov, vino-

gradov, hribov; vmes so cvetovi človeških domov in pobliski svetišč na gri-
čih; slovesno kipi iznad streh gotski zvonik v Šentrupertu; baladična ža-
lost je v starih vrbah ali v golem drevesu ob mlinu, ki se je ustavil kakor
za večnost; kakor kamniten vzdih se boči stari most. Sanevajoč toplar pred
valom gričev; zamolkli mineral lene vode; hladne cunje snega, trgajoče sanje
poživajoče zemlje; zgoščeni kristal škrljevskega gradu na prsih griča kot
molčeča priča preteklosti; prešerni zagon stolpov in kupol Vesele gore, za-
ljubljeni prižet k šopkom drevesnih krošenj; tiha procesija znamenj na Kal-
variji. Zdaj je pokrajina oblit z umirjeno sončno lučjo, zdaj počiva nad
težka volna oblakov. Pesem pokrajine se je na sliki spremenila v bar-
ve in zemlja je dobila v njej novo življenje.

Slikar ni ničesar olupševal - resničnost je dovolj lepa, celo v svojem u-
boštvu; spremeni se v pravo doživetje; hkrati pa je dovolj baladična, da
zaslutimo v njej zadržano, stoletno bolečino. Nič ni herojskega - in vse
je polno poguma. Sem in živim, govori ta zemlja. Vredna sem umetnikove pes-
ni.

Tehnično porablja slikar oljnate in temperne barve. Drzni so potegljaji
čopiča, a kultivirano nadzorovani. Slikarjevo oko je hkrati tudi oko tenko-
čutnega arhitekta, ki vnaša v pokrajino nevidno kompozicijsko mrežo; z izu-
ženo porazdelitvijo svetlob in barvnih prelivov ter kontrastov dosega iz-
redno reliefno plastičnost in globino. Slikar je tudi to pot dokazal vir-
tuzno znanje, ki ga dviga med naše najboljše današnje krajinarje. Na svoj
način se vključuje v tisto vrsto umetnikov, ki se začinja z impresionisti
v začetku našega stoletja in v kateri pozneje srečamo mojstre, kot so Fran-
ce Pavlovec, Božidar Jakac in še nekateri.

Razstavljena dela so plod nekaj mesecev. Vabljivo je opazovati iste motive
v govoricah letnih časov, v različnih osvetljavah in razpoloženjih. Vse je
enako - in vse se spremeni. In vse je resnično in domače nam je. Tudi ka-
dar ni navzoč, slutimo v pokrajini človeka, ki se rojeva in umira z zemljo
ter jo oblikuje. Tu je "na svoji zemlji svoj gospod". Z njim pa je tudi
umetnost, kajti ta živi iz človeka in za človeka. Ta zavest vodi tudi čopič
umetnika Kobeta in zato se njegovo delo približuje slehernemu, ki veruje v
poslanstvo umetnosti in išče v njej potrditev svoje - in naše resničnosti.

Najlepše na svetu je - svoboda! Sonja Škrjanc

Svoboda je kakor cvetlica, ki najlepše diši, cvete in nikoli ne oveni.
Larinka Larkelje

Vojni huda je živeti, v svobodi - lepo! Slavko Vojnovič

Svoboda je zame največje bogastvo na svetu. Janez Banič

Svoboda je dražja kot kupi zlata! Bernarda Laročšek

Svoboda je kakor sonce, ki nas greje, nam daje svetlobo in življenje!
Branka Križar

Ko mi stari ljudje pripovedujejo, kako je bilo med vojno in ker imamo
mi, ki smo svobodni, vsega dovolj, vendar je svoboda nekaj velikega.
Dani Laročšek

Svoboda mi pomeni zaklad, ki so nam ga
prijorili partizani v težkem boju, zato mi je zelo draga.
Miran Čiško

Svoboda mi pomeni brezskrbno življenje.
Edi Zavrl

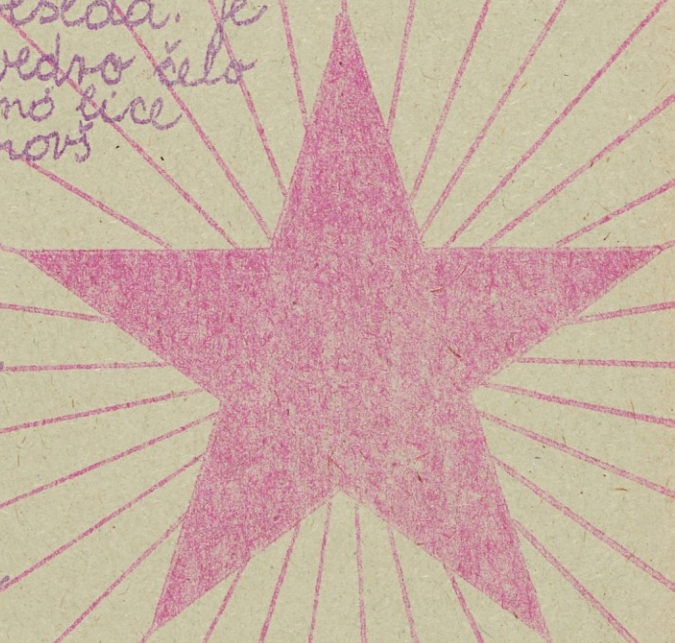
Svobodo moramo čuvati kot največji zaklad sveta.
Tinček Lejaš

Zame je svoboda to, kar je za majhnega otroka mama. Kajhen otrok brez mame ne bi mogel živeti, jaz pa bi težko živel brez svobode.
Božo Kurent

Svoboda meni veliko pomeni. Imam še očeta in mater. Mnogi otroci pa zaradi vojne nimajo staršev in sami tavajo po svetu. Pri nas gre zvečer, ko gremo spat, mama z nami in nas objame. Mnogi pa gredo brez matine lepe besede. Svobodo še posebno želim vsem otrokom.
Mirica Drobne

Proboda ni prazna beseda. Je
nezsterbna igra otroka vedro čelo
zaganega kmeta, nasmejano lice
delovne žene...
Jože Rémovš

Ob pomembnih
obletnicah radi
spregovorimo o
preteklosti in se
vračamo v se-
danjost. Člani našega krožka
smo se najprej zanimali za
 zgodovino šolstva v Šentrupe-
tu, potem pa povprašali, kakšen
je gospodarski in politični raz-
voj našega kraja in občine.
Naj bo to naš prispevek ob
praznovanju tridesetletni-
ce osvoboditve!

ZGODOVINE ŠOLSTVA ŠENTRUPERTU

Iz skopih zgodovinskih zapiskov Šentruperta razberemo, da je Šentrupert imel šolo že leta 1618 v gradu Rakovnik. Šola je bila enorazredna in namenjena le izbrancem. Šolski obisk tedaj ni bil obvezen in tudi učitelj ni bil samo učitelj. Bil je tudi organist, za svoje delo je prejemal plačo v denarju in poljskih pridelkih. Poučevali so, razumljivo, le v nemškem jeziku. Taka šola je delovala v letu 1777 tudi v gradu na Veseli gori pod vodstvom Franceta Štularja. Leta 1828 je bilo v šolo vpisanih le 17 učencev. Mladi Šentrupertčani so dobivali prvo učenost v letu 1833 nad nekdanjo mežnarijo, poprej pa so poučevali tudi v sedanji Frelihovi hiši. Naslednje leto je bilo vpisanih 27 otrok in še ti so obiskovali pouk zelo neredno. Takratna avstrijska oblast ni želela razgledanih, pisмениh Slovencev, ampak zveste, zaostale podanike. Prebujanje narodne zavesti se je pokazalo pri vpisu otrok v letu 1840, ko je že 217 učencev obiskovalo enorazredno šolo. Taka šola je ostala vse do leta 1875. Šele naslednje leto se je razširila v dvorazrednico in 1890. leta v trirazrednico. Ker je število učencev stalno naraščalo, a je bilo veliko pomanjkanje prostorov, je občina Šentrupert odkupila hišo z velikim zemljiščem in jo leta 1891 preuredila za šolo. V tem času je bil nadučitelj Anton Pavšič. Zanimivo je, da so leta 1902 odprli oddelek za učence, oddaljene nad 4 km od šole. Ti so obiskovali pouk le trikrat tedensko in so se tako le bolj malo naučili. Zaradi velikega pomanjkanja učnih prostorov je bila od leta 1906 do 1910 zopet vzporednica na Veseli gori. Ko pa so našli prostor za vzporednico 1. razreda v sedanji Tomičevi hiši, je tu delovala do 1919. leta. V stari Jugoslaviji je leta 1921 trirazredna Ljudska šola postala petrazredna s šestimi učitelji in ravnateljem Aleksandrom Lunačkom. Število učencev je še vedno iz leta v leto naraščalo; odprti so bili novi oddelki - vzporednice. Leta 1935 je bila taka vzporednica tudi v današnjem poslopju Kmetijske zadruga. Okoliš šole Šentrupert je bil takrat zelo obširen, saj so celo šoloobvezni otroci z Velikega Cirnika hodili v Šentrupert. Da bi tem oddaljenim, hribovitim krajem šolo približali, so leta 1938 na Velikem Cirniku zgradili šolo, ki je sprejela 73 učencev. Četudi je bilo številčno stanje v šolskem letu 1940/41 545 učencev, ki jih je poučevalo le deset učiteljev

pod vodstvom Matije Brezovarja. Med okupacijo naše domovine se je šola znašla v velikih težavah. Le malo učiteljev je bilo, zato je bil pouk nereden, občasen, z velikimi presledki. Na se je 12. aprila 1941 pripeljalo z motorji v Šentrupert 30 Nemcev, jih nekaj zasleplencev z veseljem pričakalo z zastavo s kljukastim križem. 10. julija 1941, ko so bili pri nas Nemci, je bil pouk v šoli prepovedan. S prihodom Italijanov se je pouk začel v materinem jeziku, učenci so delno smeli uporabljati prejšnje učne knjige. V pouk so Italijani uvedli tudi italijanski jezik, ki ga je poučeval italijanski učitelj Silvio Sicher. S fašističnim komisarjem Maricom Reschigom sta na šoli ustanovila organizacijo "GILL", vpeljala obvezen rimski pozdrav, skušala sta ustanoviti tudi fašistično organizacijo, vendar brez vsakega uspeha. Za pouk italijanskega jezika se je prijavilo le 21 % učencev, a še ta odstotek je stalno upadal. Ko je italijanska posadka zaradi vedno večjega pritiska partizanov 25. maja 1942 zapustila Šentrupert in odšla v Mokronog, je pouk italijanskega jezika prenehal, domači učitelji pa so poučevali le nekatere predmete. Če bi preprečili Nemcem in belogardistom ustanoviti v Šentrupertu vojaško postojanko, so partizani SNOUB "Ivana Cankarja" zažgali v noči od 30. novembra na 1. december 1943 obe šoli. S šolama je pogorel ves inventar, učilnica, knjižnica, dokumentacija. Zato se je šolsko leto 1943/44 pričelo šele spomladi, 22. aprila 1944, v dveh zasilnih učilnicah. Partizani so se borili, krvaveli, prirejali po vaseh mitinge in navduševali ljudi za NOV. Tudi pionirji so sodelovali na teh prireditvah. V šolskem letu 1944/45 so učenci zaradi hudih vojnih razmer neredno obiskovali pouk. Pouk se je začel 19. oktobra, a bil zaradi mraza in pomanjkanja drv prekinjen v januarju, februarju in marcu. Prišel je dolgo pričakovani 9. maj 1945 - dan zmage, osvoboditve, dan miru. Šolarji so okrasili hiše z zelenjem in zastavicami. V svobodni, a porušeni domovini je 438 učencev začelo redni pouk v treh zasilnih učilnicah - nad mlekarno, pri Jakiju in v stavbi stare občine. 22. maja 1947 pa je pod vodstvom Vlade Berceta prihitelo v Šentrupert 33 učiteljev trebanjskega okraja. Po pozdravnem govoru je tovariš Vlado Berce vzkliknil: "Matija, zasadi prvi kramp!" Ravnatelj Matija Brezovar je zamahnil s krampom, tudi ostalih 33 učiteljev je zamahnilo krampe, zasadilo lopate. Udarniško delo za novo šolo se je začelo. S tem pa se začenja novo poglavje v zgodovini šolstva v Šentrupertu. O tem pa kdaj drugič.

ravnatelj Bojan Brezovar

NAČRTI NAŠE KRAJEVNE SKUPNOSTI

Predsednika naše KS tov. Petra Zgonca smo člani novinarskega krožke povabili na svoj sestanek. Zaprošili smo ga, da nam je pripovedoval o naših KS mesec in jutri.

Začel je z besedami: "Začel vesti," je začel pripovedovati tovariš Zgonc, "smo številčno ena najmočnejših KS v naši občini saj je pri nas 2365 občanov. Vsi si prizadevamo, da v bližnji prihodnosti v kraju odprli manjši industrijski obrat. S tem bi posilili vsaj moško delovno silo, ki se sedaj vozi na delo tudi izven občine. K razvoju kraja bo veliko prispevala tudi gradnja; zagotovljenih imamo sedem parcel, v prihodnje pa še 23 parcel. Veliko sredstev smo vložili v gradnjo vodovoda. Tako smo 1760 vodovoda že skoraj končali; potrebna bo tudi pomoč družbe, saj sami vsega ne bomo zmogli.

Odprli smo kmečki muzej na Veseli gori in počastili tridesetletnico osvojitve z razstavo umetniških del slikarja prof. Borisa Kobeta Sentrupert vseh letnih časih.

Nadaljnje naloge KS smo vključili tudi trud za izgradnjo telovadnice ter stanovanja za prosvetne delavce.

KS imamo več komisij, ki skrbijo za videz kraja. Tako imamo komisijo za vzdrževanje cestnišč, za komunalne zadeve (opozarja na narede in jih ureja), komisijo za kulturno dejavnost kraja ter komisijo za izvedbo proslav, pooblašeni svet ter pokopališki odbor. Vse naloge pa bomo lahko izvedli le z razumevanjem občanov," je poudaril tovariš predsednik. Nes je, da so ravno občani tisti, ki so prispevali velik delež, da se je nekdanje izrazito zapuščajalo kmečko področje vsaj malo razmahnilo.

Skupaj z ostalimi občani si bom prizadevala, da bi se vsi načrti KS uresničili.

Zdenka Jurglič, 8. razred

PRI PREDSEDNIKU SKUPŠČINE OBČINE
TREBNJE - TOVARIŠU SLAVKU KRŽANU

Ko smo prosili predsednika naše občine, če bi ga lahko obiskali, je naši prošnji takoj ustregel. Na obisku v njegovi pisarni sem mu zastavila nekaj vprašanj.

"Kakšni so načrti trebanjske občine za prihodnje obdobje?" sem vprašala. Tov. predsednik je pričel pripovedovati: "Gre predvsem za izpolnitev programa gospodarskega razvoja. Tu velja omeniti predvsem zgraditev nekaterih novih tovarn, predvsem tovarne v Račjem selu in na Veliki Loki ter moderniziranje že obstoječih. S tem bi podvojili vrednost dohodka in zaposlili veliko novih delavcev. Če bi nam uspelo izpolniti ta program, bi občina izšla iz kroga manj razvitih. Sedaj imamo kot manj razvita občina tudi nekatere prednosti, da dobimo več sredstev in kredita."

"Katero področje kaže najhitrejši napredek in v katero področje bo skupščina vložila največ sredstev?"

"Največ sredstev bomo vložili v področje gospodarstva, vzgoje in izobraževanja in stanovanjske izgradnje. Z izgradnjo stanovanj bi nekako privlačili ljudi z višjo ali visoko izobrazbo, da bi ostali v občini," je odgovoril tov. Kržan.

"Kaj načrtujete za prihodnje obdobje v gospodarstvu, šolstvu in kulturi?"

"V gospodarstvu želimo z izgradnjo tovarn predvsem zaposliti kmete, ki se samo s kmetijstvom ne morejo ukvarjati, in delavce, ki se sedaj vozijo na delo v druge občine.

V šolstvu je naša prva naloga izgradnja šole in otroškega vrtca v Mokronogu, šole v Trebnjem, želeli pa bi tudi oddelek pedagoške gimnazije. Pri kulturi pa bi veljalo omeniti nadaljnjo skrb za delo Tabora likovnih samorastnikov, razvoj amaterske dejavnosti ter izgradnja vsaj enega kulturnega doma."

"Kakšno vlogo pri načrtovanju pa ima predsednik občinske skupščine?"

"Predsednik predstavlja občino, organizira in vodi njeno dejavnost, skupaj s predsedstvom načrtujemo delo ter sodelujemo z IS ter z ostalimi organi občini. Veliko časa pa vzame tudi delo s strankami, saj je odnos delovni človek - predsednik zelo pomemben."

Tovariš Kržan je vnet izpolnjevalec nalog svoje funkcije in si zelo prizadeva za premik naše občine iz zaostalosti.

SEKRETAR OK ZKS NAM JE PAVEDAL

Pogovarjali smo se s sekretarjem občinske konference ZKS Tonetom Žibertom in mu najprej zastavili vprašanje:

"Kakšna je vloga ZK po novi ustavi?"

"Vloga ZK se ni spremenila, ker deluje že vseskozi kot idejna vodilna sila. Več poudarka pa je pridobila po 21. seji predsedstva ZKJ in II. konferenci ZKJ, ugled pa ji je narasel še posebno po obeh kongresih."

"Kakšni so načrti za prihodnje obdobje?" me je zanimalo.

"Načrtov je ogromno: v sleherni sredini biti kos vsem nalogam. Vsem nalogam nisimo kos, ker včasih odpovedo posamezne organizacije. Prav gotovo je osnovna naloga dosledneje uresničevati ustavo. Važna pa je tudi naloga na področju izobraževanja: pridobivanje kvalitetnih kadrov za pedagoške poklice, večje pozornost programski usmerjenosti šolstva, ogromna naloga pa je tudi celodnevna šola. Hkrati pa bomo tudi utrjevali osnovne organizacije - številčno in kvalitetno," nam je povedal.

"Vaše delo v prihodnosti?"

"Zavzemati se za še hitrejši razvoj občine, za načrtnejši razvoj gospodarstva, utrjevanje političnega sistema, da bi zaživele samoupravne interesne skupnosti in da bi učinkovito delovale vse družbeno-politične organizacije," je zavzeto povedal.

"Inate kaj težav pri delu?"

"Za še uspešnejše delo je premalo kadrov, ker dobra volja še ni dovolj."

"Kako ste zadovoljni s svojim delom?" je bilo moje zadnje vprašanje.

"Človek ne more biti nikdar zadovoljen s svojim delom, ker drugače ne bi napredovali," je zaključil tovariš Žibert.

Zavedam se, da bomo le s skupnimi napori uresničili vse načrte.

Miro Brezovar, 8. razred

PRI PREDSEDNICI OK SZDL TREBNJE

tovarišico predsednico OK SZDL Trebnje Ivanko Pavlin smo se pogovarjali o pomenu najbolj množične organizacije.

Kakšna je vloga SZDL po novi ustavi?" nas je najprej zanimalo.

Med vojno je OF združevala ljudi, ki so podpirali boj. Po vojni vlogo OF nadaja juje SZDL. Velike odgovornosti pa je dobila po novi ustavi, saj združuje vse politične organizacije, "nam je razložila prijazna tovarišica Pavlinova.

In kakšni so načrti za prihodnje obdobje?"

SZDL ima številne načrte, saj bo delovala na vseh področjih. Velikokrat to delo potekalo po posebnih komisijah. Tudi z mladino bo veliko sodelovala, saj se nekaterih problemov ne da reševati brez nje; posebno v zvezi s proslavami in pri družbeno-političnem izobraževanju."

Kakšno je sodelovanje SZDL s terenskimi organizacijami?"

Prave konferenčne SZDL bodo pošiljale svoje delegate na sestanke, kjer bodo reševali probleme. O tem pa bodo delegati spet posredovali občanom."

Kakšno je vaše sodelovanje z občani?" smo še vprašali.

Veliko hodim na razne sestanke, vendar bi moralo biti sodelovanje z občani še bolj tesno, a nam čas tega ne dopušča."

Ali vas pri delu spremljajo tudi kakšne težave?"

Zelo veliko se moram poglobljati v gradivo, tako da je včasih resnično naporno. Pa tudi časa mi primanjkuje," je dodala.

Kakšno bo predvsem vaše delo v prihodnosti?"

Predvsem bo potrebno dati SZDL globljo vsebino in uresničevati ustavo. Če si se moramo truditi za izboljšanje sedanjega stanja in za izgradnjo socializma!"

In vaše zadovoljstvo ob delu?" smo za konec vprašali.

Moje največje zadovoljstvo je, če vidim, da se socialne razlike zmanjšujejo," je zaključila tov. Pavlinova.

Kada imam prizadevne ljudi.

Anica Brcar, 8. razred

TABOR LIKOVNIH SAMORASTNIKOV V TREBNJEM

Obiskali smo predsednika Tabora likovnih samorastnikov tov. Janeza Gartnarja.

"Od kod, od koga in kdaj se je porodila zamisel, da je v Trebnjem Tabor likovnih samorastnikov?"

Tov. Gartnar je odgovoril: "Pred nekaj leti je tu živel slikar Viktor Lagar, ki je pripravil dve samostojni razstavi. Tako smo prišli do zamisli, da bi te slikarje - samorastnike nekako povezali in 1968. leta smo prvič povabili sedem samorastnikov iz Slovenije in drugih republik."

"Kdo so bili že vse razstavljalci?"

Razstavljali so tako Slovenci kot naši bratje iz drugih republik. Zvrstilo se je že preko sto razstavljalcev, razstavljalce pa je tudi 21 posameznikov. Zelo uspešna pa je bila naša razstava na Poljskem 1972. leta."

"Kje dobivate finančno pomoč za obstoj in razvijanje?"

"Glavni vir je občinska kulturna skupnost, potem prispevki delovnih organizacij, nekaj sredstev pa smo dobili od republike."

"Ali ostane kakšno od razstavljenih del tudi last Tabora?"

"Vsak razstavljalac pusti galeriji eno delo."

"Kolikšna je vrednost umetniških del, ki jih ima Tabor?"

"Danes ima Tabor že 175 del. Za vrednost pa je težko reči; toda ugotovili smo, da bi s temi umetninami krili vsa finančna sredstva, ki smo jih doslej porabili za Tabor."

"Kako je z medrepubliškimi sodelovanjem med umetniki - samorastniki?"

"Že v začetku je bil naš cilj približati slovenskega slikarja samorastnikov iz naših drugih republik. Ne Taboru vabimo ustvarjalce iz vseh republik in vsi se povabilu radi odzovejo."

"Kakšni so načini ustvarjanja samorastnikov?"

"Cilj vsakega samorastnika je v sebi odkriti svoj stil, da ne bi poenemal ostalih slikarjev."

"Vsako leto organizirate Tabor - kaj je to?"

"To je delovno srečanje umetnikov, ki tukaj ustvarjajo svoje umetnine. V tem času organiziramo tudi razne prireditve. Tako bomo letos organizirali tri kulturne večere, na katerih bodo sodelovali sami znani umetniki in

litiki."

...najdejo pot ti umetniški izdelki?"

...izdelki so predvsem v galeriji. Zdaj pa smo začeli razmišljati, da bi te umetnine približali ljudem. Tako smo nekatere umetnine postavili pred galerijo, pred trebanjsko šolo in tudi pred vašo šolo je kiparsko delo Franca Ščarje Matji z otrokoma."

...nemo samorastnike tudi v naši občini?"

...elo uspešno je svojo kariero začel Sandi Leskovec z Mirne. Že ko je pričel razstavljal v Trebojem, je bilo veliko zanimanje za njegovo delo."

...aj načrtujete za letos?"

...tos bodo organizirali že osmi Tabor, na katerem bo sodelovalo 30 umetnikov. Samostojno razstavo sta že imela Ruđi Stopar in Milan Nep, potam bo še razstava mladih likovnih talentov. Letošnje prireditve bodo še posebno sličitostne, saj praznujemo tridesetletnico osvoboditve."

...aj vam osebno pomeni Tabor?"

...največje zadovoljstvo mi je, ko vidim, da vlada med ljudmi zanimanje in pride veliko ljudi na te prireditve."

...ako se kaže sodelovanje Tabora z mladimi ustvarjalci?"

...naša želja je, da bi odkrili mlade talente, zato smo že lani organizirali razstavo mladih ustvarjalcev. Tudi letos bo, toda v malo drugačni obliki. ...ed nami je gotovo kak mlad talent; mislim, da je naša naloga, da ga odkrijeva in mu pomagemo po poti ustvarjenja," je zaključil tov. Gartner.

...vake njegove besede je še posebej izžarevale ljubezen do Tabora. Ven, ...je veliko svojega prostega časa vložil v skrb za Tabor, toda o tem ni ...tožil niti v eni sami besedi. Pri njegovem prizadevnem delu mu želim, da ...plod njegovega dela dobro obrodil, kajti vsi vemo, da je ravno Tabor likovnih samorastnikov veliko pripomogel k spoznavanju naše občine med ostalimi ljudmi.

...želim, da smo z organizacijo Tabora likovnih samorastnikov spet korak bližje k razvitosti občine.

Zdenka Jurglič, 8. razred

SKRIB ZA IZOBRAZEVANJE ODRASLIH

Tovariš Stefan Kanin je pred leti učil na naši šoli, zdaj pa je ravnatelj osnovne šole v Trebnjem in direktor Delavske univerze v Trebnjem. Poprošili smo ga, naj nam kaj pove o delu na DU.

"Koliko časa ste že direktor DU v Trebnjem?" me je zanimalo.

"Mojo dolžnost sem prevzel od 1. januarja 1973."

"Katere oddelke imate?"

"Zdaj je dveletna delovodska šola, 1., 2. in 3. letnik dopisne ekonomske srednje šole ter 6. in 7. razred osnovne šole za odrasle," mi je odgovoril.

"Kje so prostori DU?"

"S prostori so zelo velike težave. Tri učilnice so v baraki, kjer je zelo neprikeren prostor, vendar trenutno ni pomoči. V najemu pa imamo tudi prostore pri osnovni šoli."

"Kolikšen je odziv za šolanje na DU?"

"V začetku ni bilo veliko zanimanja, zdaj pa je čedalje večje. Posebno se zanimajo za srednje šole, premajhno pa je za večerno osnovno šolo, saj smo zanjo zbirali kandidate kar dve leti. Frirajamo tudi štiripisne tečaje in pomagamo odraslim tudi v obliki seminarjev.

"Zelo veliko je zanimanja za srednjo tehnično šolo, vendar jo imamo samo v načrtu, ker ni prostorov in primanjkuje predavateljev."

"Koliko slušateljev dokonča šolanje?"

"Precej slušateljev. Na delovodski šoli je letos vpisanih 18 slušateljev in le eden ni opravil še vseh izpitov, pa še ta zaradi daljše odsotnosti. Na ekonomski šoli je pogosto, da slušatelji prekinejo študij zaradi družinskih razmer in se čez leto ali več izobražujejo naprej; zelo malo je takšnih, ki bi popolnoma opustili študij."

"Ali ste s slušatelji zadovoljni?"

"Z zrelejšimi ljudmi ni težav, mlajši pa dela ne vzamejo preveč resno. Mišljijo, da bodo na DU lažje prišli do ustrezne izobrazbe kot pa na redni srednji šoli."

"Kako je z učiteljskim kadrom?"

"Zelo ga primanjkuje. Redno zaposlenih učiteljev nimamo. Honorarno prejavajo učitelji z osnovnih šol ter razni inženirji."

"Načrti za prihodnost?"

"Sedanje DU naj bi prešla v Občinski center za izobraževanje odraslih. V

ta center naj bi bile vključene tudi kulturne ustanove - občinska knjižnica, kulturni domovi, kinematografi. Ta center naj bi čez nekaj let imel tudi redne oddelke srednjih šol.

Ker se naša občina razvija, potrebuje tudi več izobraženih ljudi, zato moramo mladini srednje šole približati. Seveda bomo najprej uvedli oddelke za tiste poklice, ki jih bo naša občina najbolj potrebovala.

Zelo nam manjka prosvetnih delavcev in bi bilo lepo, če bi lahko imeli oddelke pedagoške gimnazije, vendar so pogoji za uresničitev zelo slabi."

"Kaj vam osebno pomeni skrb za DU?"

"Imam veliko zadovoljstvo, če vidim uspeh. Najbolj sem zadovoljen, če lahko mladim pomagamo, kar so v rednem šolanju zamudili, še posebno pa tistim, ki niso dokončali osnovne šole."

Želela bi, da bi se načrti čimprej uresničili, saj vem, da je potrebno veliko izobraženih ljudi, da se bo lahko naša občina še hitreje razvijala.

Dušanka Hribar, 8. razred

SPLOZNAL SEL KMETIJSKO ZADRUGO

Ker nas je zanimalo, kako deluje in kaj predstavlja KZ v naši občini, smo člani novinarskega krožka obiskali direktorja KZ Trebnje tov. Slavka Nemničiča, da nam je to podrobneje opisal.

Na vprašanje, kakšen je program razvoja kmetijstva v občini, je odgovoril: "V načrtu imamo srednjeročni program. Proizvodnjo nameravamo povečati pri jedilnem krompirju od sedem na štirinajst do šestnajst milijonov kilogramov, pri mleku od 325000 litrov na 600000 litrov, pri kumaricah od 350 na 800 ton. Povečali bomo tudi število zadružnih telet in kmetove živine, zasadili bomo še 15 ha ribeza za potrebe tovarne Dana. Pri nas je najvažnejša živinoreja, ki predstavlja 70% dohodka, poljedelstvo pa ostalih 30%. Upeva tudi sadje, na katero se veže tovarna Dana, ki odkupuje ribez, hruške, jabolka, slive in drugo. Imamo tudi primerna področja za vinogradništvo, skrbeti moramo za modernizacijo obdelovanja, naše vino pa je eno najkvalitetnejših vin na Dolenjskem."

Omenil je tudi strojno obdelovanje in dejal: "Tudi na naših kmetijah, ki so večinoma hribovske, je mogoče strojno obdelovanje. Ker so stroji zelo dragi, naj bi se v vsaki vasi ustanovila strojna skupnost, ki nabavi nek stroj za obdelavo vseh kmetovalcem."

Dejal je tudi, da je izobraževanje kmečkih gospodarjev in gospodinj osnova za vsak kmečki turizem in dodal: "Predvsem žene imajo v zadnjem času vedno večjo vlogo, ker so močje pretežno v službi." Dejal je tudi, da so kmetje v KZ dobro organizirani, da pa ni delovne organizacije - to je organizacija kmetov.

Zanimali so nas še načrti. "Potrebno bo bolj poglobljeno samoupravljanje v desetih zadružnih enotah, večjo skrb bo treba posvetiti izobraževanju kmetov, skrbeti za modernizacijo kmetij ter ustvarjati pogoje za kmečki turizem."

Če bomo znali prisluhniti potrebam, bo lahko tudi kmetijstvo uspešno.

Če ne bi bili svobodni, bi živeli kot ptiček v kletki, ki bi rad
vzletel, pa ne more, ker je trdno zaprt. Svoboda je nekaj, brez
česar se ne da živeti. Mojca Lokar

Svoboda meni pomeni to, da je mir, da ne prelivamo krvi. Svoboda
je moja največja sreča, ki je nikoli ne želim izgubiti.
Jelka Gregorčič

Svoboda je to, da lahko hodim v šolo, da se
lahko sprehajam. Nočem vojne! Mari Grčar

Partizani so prelili mnogo krvi
za svobodo. Sedaj pa smo srečni,
saj smo prosti. Lini Perše

Zame pomeni svoboda veselje do domovine.
Branko Rušč

Svoboda je prišla kot pomlad po dolgi zimi. Marija Markelj

Svoboda je kakor sonce, ki lepo sije, kadar ga ne prekrivajo obla-
ki, drugače pa je sonce temno kakor zemlja, ki ni svobodna.
Jozica Breznikar

Svoboda je luč lepega življenja. Milica Košček

Svoboda nam pomeni lepo življenje, prijateljstvo, veliko delovnih
ljudi. Zdenka Rejc

Zame pomeni svoboda vse, kar more biti na svetu. Marinka Starič

Svoboda je vse naše življenje. Marinka Vrabeč

Zaradi številnih žrtev bi morali vsi svobodo spoštovati in vedno
z ljubeznijo v srcu govoriti o njej. Dušanka Krubar

Zame je svoboda nekaj takega, česar se ne da kupiti z denarjem,
ampak s krvjo ljudi. Jozica Breznikar

Preproste besede

glasilo novinarskega krožka
osnovne šole Pentrupert

1974/75 leto v. številka 4

Število izvodov: 130

uredniški odbor:

J. Gregorčič, M. Šiško, M. Urbič,

A. Bracar, M. Brezovar, D. Kribar,

K. Jurglič, J. Ramovš in V. Štrukelj

mentorja: D. in J. Župan

30 let v svobodi

Titu za rojstni dan

Ob slikarski razstavi

Kaj je zame svoboda

Zgodovina solstva pri nas

Pogovori